1878. X. évfolyam. 187. szám. Csütörtök, szeptember 26.

Előfizetési árak:

Helyben és postán küldve:

Egy évre 10 frt — kr. Negyed évre 2 frt 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám — „ 10 „

Előfizetési pénz s minden közlemény: FŐ-PIACZ, VECSEY-HÁZ FÖLDSZINT a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.

Előfizethetni helyben:

TELEGDI K. LAJOS és ifj. CSÁTHY KÁROLY könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok utján.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczen-vidéki „függetlenségi párt" közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési dij:

Öthasábos petitsorért 5 kr.

Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.

Bélyegdij: minden beigtatásért külön 30 kr.

„Nyilttér"-en megjelenő közlemény öthasábos petit sora 15 kr.

Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugyszintén kéziratok sem adatnak vissza.

EGYHÁZKERÜLETI NAGYKÖNYVTÁR DEBRECZEN

A t. közönséghez!

Debreczen, szept. 24.

A jövő október elsejével lapunk tizedik évfolyamának utólsó negyedébe lép. Ez alkalommal idején valónak látjuk, miszerint a tisztelt közönségnek magunkat továbbra is szives pártfogásába ajánljuk. —

Nincs szükségünk hangzatos szavakra; müködésünk eredménye leghatósabb bizonyság arra, hogy az inditó ok és rugó cselekményeinkben mindenkor a haza szeretete volt.

Ez képezi jövőre nézve is jelszavunkat! Hazánk függetlenségének és százados jogainak kivivása és megóvásáért fogunk harczolni tovább is, mint harczoltunk eddig. Meggyőződésünket soha senki sugalmazásának alá nem vetjük, de részlehajlatlanul biráljuk a politikai s társadalmi bünöket.

Mai napság, midőn hazánk testén annyi a fekély, nagy szükség van a részrehajlatlan itéletre, mely pénzen nem vásárolható meg, és kérlelhetetlen biróra, kinek szemeit bármely felsőbb igéretek el nem vakithatják.

Mint ilyenek kivántunk és kivánunk müködni a hirlapirodalom terén. Ajánljuk lapunkat a t. közönség pártoló figyelmébe. —

Számos és tekintélyes nevü munkatársaink kellő biztositékot nyujtanak arra nézve, hogy lapunk minden tekintetben a legváltozatosabb legyen.

Politikai, társadalmi és közgazdasági közleményeken kivül, adunk érdekfeszitő tárczaközleményeket. Már a következő évnegyedben egyik munkatársunk tollából a társadalmi életből meritett hosszabb e r e d e t i e l b e s z é l é s t fogunk közleni.

A harcztéri táviratok és tudósitások közlésével gyorsak leszünk, s a t. olvasó közönségnek mindenben kimeritő tájékoztatást igyekszünk nyujtani.

Hirdetéseket a legjutányosabb árban veszünk fel.

E l ő f i z e t é s i á r a k:

Okt.—decz. negyedévre	**2 frt 50 kr.**
Fél évre — — —	**5 frt.**
Egy hóra — — —	**1 frt.**

Előfizethetni helyben a „Debreczen" kiadóhivatalában, (Vecsey-ház,) Telegdi K. Lajos és Csáthy K. könyvkereskedéseikben. V i d é k e n: minden postahivatalnál.

Debreczen, szept. 26.

(P.) A három császár szövetsége mellé ugy látszik, még egy másik titkos szövetség is készül létrejönni, s különös, hogy Ausztria, mely a törökkel nem birta megkötni az egész világ által méltán megkövetelt conventiót, ilyen titkos egyezkedésekben leli nagy gyönyörüségét, mely aztán mindig azon végződik, hogy a ki legnagyobb mértékben fel van ültetve — az mindig Ausztria.

Most Szerbiával járja a jegyzékváltás és egyezkedés s az a kérdés, hogy vajon megengedi-e a szerb kormány, hogy osztrák részről lő- és élelmiszer szállitmányok vitessenek ott keresztül a novibazári kerület határaira és Zvornik vidékére, és miután ezen szállitmányok fedezetét mindig nehány ezer katona képezi, megengedi-e a szerb kormány, hogy határaira osztrák csapatok lépjenek?

Ausztria részéről állitólag egy szövetségi tervezet nyujtatott át Belgrádban, azzal indokolva, hogy miután Szerbia is elfogadta a berlini kongressus határozatát, az okkupatiót helyeselnie — s annak keresztülvitelét elősegitenie kell.

A benyujtott tervezet, a szerb utak közül állitólag Szabácstól Kracsanig, továbbá a szendrői száraz és viziutat a Moraván fölfelé szemelné ki s ez utak végpontjai a Morava és Jávor völgy mentében Uzsicza, Joanicza és Orenje községek lennének.

A szerb területre szoritott osztrák-magyar csapatokat a szerb kormány rögtön lefegyverezné, de az elszedett fegyvereket azonnal kiszolgáltatná a legközelebbi osztrák állomás parancsnoknak.

Az utak használásáért Szerbia nem követel kárpótlást, ennek fejében azonban az osztrákok által épitett vagy kijavitott ut, épitmények és egyéb készletek használat után, ingyen mennének át Szerbia tulajdonába, s ezenkivül Szerbiának meglenne azon joga is, hogy a vámköteles tárgyakért a rendes vámot beszedhesse.

S hozzá teszi e jegyzék, hogy a szerint, a mint fogja Szerbia e jegyzéket pártolni, határozza meg Ausztria is, hogy jövőre milyen politikát fog üzni a fejedelemséggel szemben.

Ez ugyan Osztrákosan van mondva, mert midőn kér — egyuttal fenyegetődzik is, hanem fenyegetésre minél kevesebbet ád az a Szerbia, melynek háta megett Muszkaország áll.

És hogy Szerbia ezen ajánlatot nem fogadja el, az több mint bizonyos, mert ez a muszka politika ellenére volna, a mennyiben igy hamarabb le lehetne verni a lázadást, mint azt a muszka érdek kivánja.

Sok magyar vér elfolyik még addig, mig ez ajánlat sorsa végleg eldöntetik s ugy lehet, hogy az igazi harcz még csak azután kezdődik.

Különben a novi-bazári kerület nagyon alkalmas arra, hogy hadseregünk két tüz közé szorittassék; a mennyiben egyik felől Szerbia, másik felől Montenegrónak épen kezeügyében esik s ha nyiltan még most nem, — de titokban mindenesetre nagy segitséget adhatnak és adnak is a felkelőknek.

Hogy valamely titkos hatalom keze müködik a felkelők között, az világosan kitünik, ha kutatjuk okát azon körülménynek, hogy bár a harcz már idestova négy hó óta folyik, a felkelők folyvást elvannak látva a legjobb fegyverekkel és daczára, hogy a lőszerrel pazarul bánnak, mindig nagytömeg ilynemü készleteik vannak s bármennyit veszitsenek is abból el, a hiány sehol sem mutatkozik náluk.

Muszka kéz dolgozik itt, és pedig a mi megrontásunkra, azon világos czélból, hogy a zürzavar addig tartson, mig ő ürügyet talál beavatkozásra, hogy a szláv nemzetiségeket a czári süveg alá egyesithesse. Hanem ez sokkal mélységesebb tudomány, mint a mit a mi intéző köreink beláthatnak; egy légkör veszi őket körül, melynek határain belől rózsás álmok szövik képeiket, mig kivül ezerek nyögése hirdeti, hogy a gonosz cselszövés diadalmát üli.

S a nép . . . a szegény nép vár; annak várnia kell, mig ráérnek az ő jólétére is gondolni, mig a magas ambitiók ki lesznek elégitve s azután a hulladék majd jó lesz a Lázár koldusainak.

Ime a ferde politica, az ámitás politikája hova terelte a monarchiát. Vitéz és müvelt nemzetekkel vivott harczban a vereség is dicsősséges, s most nincs okunk örülni a győzelmes csatáknak. Szemeink előtt egy vértenger terül el, nemzetünk szine virága kipusztittatik s nincs meg az az egy vigasztalásunk, hogy a haza szent ügye kivánta ez áldozatot. Vakon rohan kormányunk a kelepczébe, mit számára álnok kezek felállitottak s nem látja azt, vagy ha igen, nincs hatalmában az események rohanó kerekét megállitani.

A nép pedig mozdulni akar, más embereket követel a kormányra, kiket még a hatalom ragyogása el nem vakitott; kiket nem érdek füz a pólczhoz, hanem a haza szent szeretete.

És bár mosolyogjon a bérencz had e jogos követelésre, mi most és mindenkor azt mondjuk, hogy: a nép szava — Isten szava!

Politikai hirek.

— A népgyülés ügyében ujabban tartott értekezleten elhatároztatott, hogy a népgyülés helyiségeül a lövölde, esetleg a városligeti köröud jelöltetett ki.

— Bécsből félhivatalos oldalról azon hirt jelentik, hogy kormánynak letettek azon tervről, hogy az occupatiót ez idén egészen végrehajtsák. A Novi-bazári kerület meghóditásához csak jövő évben remélnek hozzá foghatni.

Mi azonban reméljük, hogy a t. kormányoknak nem igen lesz módjukban ez a második hadjáratot meginditaniok a porta ellen — irja a „K. N."

— Beregmegye törvényhatósága Bosznia occupatiója miatt, a ministerium felelősségre vonása tárgyában a képviselőházhoz feliratot intézni határozott.

— A somogymegyei felirat igen erélyes hangon van fogalmazva. Az utolsó pontjában követeli az országgyüléstől Tisza Kálmán és Szende Béla miniszterek vád alá helyezését, és az eljárásuk által okozott és okozandó károknak általuk történendő megtéritését.

A nemzet hangulata.

— Szept. 25.

Ott, abban a magasságban, a hol egyik-másik miniszter ur nagy lelkinyugodalomban éli át egyik napot a másik után, alkalmasint megkeményedik, megfagy a sziv, és kihal belőle minden érzés, mely a közélet bajai, érdekei iránt feldobogni tudna, s egyedül csak az: **én** az, mely czélja, tárgya, sőt istene lett minden akaratjának, igyekezetének.

Pedig jó lenne, ha a naptól megvakult s fényességhez szokott szemeit, a föld felé is irányozná néha-néha, és aljas hizelgői, tányérnyalói dicséreteivel telt füleibe engedné bejutni az igazságnak hangjait is.

Igaz, hogy a mit látnának szemei, azok szomoru és megdöbbentő dolgok lennének; látna egy koldussá tett, rongyaiba burkolódzott néptömeget, mely utolsó darab kenyerét védelmezve küzd az erőszakkal, mely őt attól is meg akarja fosztani; látna mély gyászba öltözött fájdalomtól roskadozó özvegyeket, tehetetlen árvákat vezetve kezeiken; látna koldusboton támolygó nyomorult bénákat; keserüség által megtört őszapákat és anyákat; látná az elpusztult jólétet, az inséget, nyomort, s látná a kétségbeesés rémét sötét szárnyakon lebegni, s az elkeseredés kitörni akarását, mely már az arczokra költözött. És ha mindezeket látná, talán tudatára jönne annak, hogy az **én** imádtatása mellett, más rendeltetése is van annak, a kit a nemzet maga felé emelt. Igaz, hogy a mit fülei hallanak nem volnának az elkényesztetett önzést hizlaló hizelgés hangjai: hallaná az utolsó falat kenyerétől megrabolt éhenhalónak halálhörgését, mely az ég haragját esdekli az erőszak bérenczeire; hallaná az anyának velőtrázó sikoltását, midőn gyermekét kitépik karjai közül, — hogy oda dobják dicstelen halálba; hallaná amaz elhaló szivet, lelket megreszkettető sóhajt, mely a vérmezőkről emelkedik fel, hol annyi hervadt remény semmisül meg; hallaná ama tompa félelmes morajt, mely a földrengést, vagy a vulkán kitörését előzi meg, és végre kénytelen lenne hallani az átkok ama végetlenségét, mely az elkeseredett szivekből szakadva fel, hasgatja az eget s hivja bosszura az istent, ha igazságos, azok ellen, kik megkeményedett szivvel, lábbal taposva sziv, szeretet, emberiség törvényeit; — feldulják családok, népek boldogságát, csakhogy önző telhetlen czéljaikat egy lépéssel elébb vigyék.

S ha mindezeket hallaná, talán tudatára jutna annak, hogy nincs olyan hosszu, a minek vége ne lenne, s igy a nemzet türelme is egykor véget érhet; tudatára jutna annak, hogy ha a könyü kiszárad a szemekből s a panasz elhallgat az ajkakon, nem várva többé isten igazságszolgáltatására, maga vesz elégtételt hóhérain, a vérig korbácsolt nemzet.

És a nemzet hangulata, megdöbbentő jelekben, az elkeseredés legfelső fokában a tompult némaságban kezd nyilatkozni. — Hallik ugyan némi lárma, zaj, de az csak azon rut hollóknak károgása, orvvadaknak vonitása, melyek már előre örvendeznek a gazdag zsákmány reményében.

Szomoru dolog, ha e zsákmánylesők, e kárörvendők a nemzet saját fiaból kerülnek ki, nem szégyenelitek e magatokat, nem pirul-é orczátok, ti korcsszülöttek, kik uton utfélen mutatjátok harapni kész fogaitokat, és dühtől tajtékzó ajkaitokat, hogy megmarjátok azokat, kik a beteg nemzet testet gyógyitani s annak vérét kiszivó élődieket arról elüzni akarják.

Vonuljatok el hazafiatlanságtok sötét odujába ti, a kik rikoltozásaitok által nem engeditek, — hogy az igazság szavait meghallják azok, kiknek kezében van a hatalom és a külső mázatok káprázató fénye miatt meglássék a nyomor, mely elébb kér, eseng, de aztán követel.

Ti, a kik a magasságban erősek és hatalmasok vagytok, lássatok és halljatok már egyszer tisztán, hogy megtudjátok, — mi az a nemzet hangulata, melyet ha megértetek piadestálra emel, ha pedig méltányolni nem akarjátok a hizelgő sepredékkel együtt megsemmisit.

Vidéki.

— Zágrábból irják szept. 23-ról a „Lloyd"-nak. Tegnap délután itt azon hir terjedt el, hogy a fölkelők Károlyvárosba betörtek s ott gyilkoltak pusztitottak. A hir ez esetben tulzott volt. Szept. 22-én Károlyvárosban csak hallották, hogy Resiczán, a várostól másfél órányira felkelő csoportok tartózkodnak. E hirre a polgárok s a tüzoltók azonnal felfegyverkeztek; az utóbbiak nehány honvéd és 4—6 dzsidás kiséretében Resicza felé is indultak, de sem felkelőket, sem rablókat már nem találtak. Károlyvárosban különben páni félelem uralkodik; a lakosok az izgatottságból ki sem jönnek. Különösen azóta, hogy Bihacsban a megszállók már egy felkelőt sem találtak. Most a Károlyvárosiak azt hiszik, hogy egy szép reggelen a bihácsi felkelők majd városukat megrohanják s a lakókat leöldösik. — Mint hirlik, katonai részről megtörténtek az intézkedések, hogy Károlyváros és vidéke minden megrohanástól védve legyen.

A népgyülés jogosultsága.

Debreczen, sept. 26.

(S. B.) A kormány szolgái minden erejüket megfeszitik, hogy a népgyülés tekintélyét megcsorbithassák, és annak hozandó határozatait nevetségessé tegyék. Mert, mint mondják, a monarchia hadat visel, és a hadsereg nem hivható vissza feladatának teljesitése előtt. Sőt egyik kormánylap eszeveszett dühében egyenesen kimondja, hogy a népgyülést be kellene tiltani.

Ennyit talán még is sok lenne insceniрozni, jó urak, mert hiszen a nemzet egy nagy, igen tekintélyesnek mondható része az ellenzékhez tartozik, még ott is, hol különben kormánypárti követ rontja a levegőt, s ennek a tekintélyes számu nemzetzömnek tökéletesen jogában áll kifejezni érzelmeit, mely nem pászol a kormány politikájával, s pedig a fővárosi polgárság mozgalmát ez a zöm is magáévá teszi, s a hozandó határozatokat aláirja. —

S hogy ne volna joga tiltakozni a nemzet megkérdezése nélkül inditott bosniai háboru ellen? Miért nem mutat reá a kormánysajtó világosan arra az előnyre és eredményre, melyet a bosnyák occupatió által elérünk, hogy az igazságtalan vérontás és az azt követő kétes jövő fölött töprenkedők képzelete előtt megvilágositaná a tért?

Furcsa logikát követ a kormány sajtója. A helyett, hogy felvilágositaná a nemzetet az occupatio czélja felől, elkezdi kicsinyelni az ellenfelet, félti a hadsereg becsületét, mely talán csorbát szenvedne a visszahivás által, de nem szenved csorbát az által, hogy a félannyi számu felkelő „bandák" ellenében két hónap óta folytatja a harczot. Eredményt hirdet, s azt mondja, hogy az occupatio befejezéséhez közelg.

De mit érünk el ez által?

Azt, hogy Bosznia egy moloch lesz reánk nézve, mely folytonosan emészteni fogja pénzünket és vérünket.

A háboru meglesz mindig; a teljes elfoglalás után is lángban fog állani Bosznia, mig csak lesz benne egy mohamedán, ki fegyvert tud ragadni; — viszont bajt fog felidézni, mig egy szláv lakik benne, mert a szláv azért szláv, hogy ármánykodjék, Oroszország pedig azért muszka, hogy az ármánykodást tovább gyurja, és háboruvá szitsa, a mi megint véghetetlen zavarokat fog előidézni.

S a nemzet zöme látja a kétes, sötét jövőt, s látja azt is, hogy a kormány maga sem képes az occupátió következményeire rózsaszint varázsolni; hallja Európa gunykaczaját, mely seregünk operatióját követi, minden hősiesség daczára, egy felkelő „bandával" szemben. —

Ha igaz az, hogy a szólásszabadság jogát még élvezhetjük, s ha egy egyszerü polgárnak lehet véleményt nyilvánitani a dolgok felett, annyivalinkább jogában áll egy népgyülésnek itéletet mondani kormányférfiaink politikája felett; alkotmányos jogainkban sarkallik, hogy a kormányférfiak tetteik következményeiért felelősségre vonhatók; a legszentebb népjog gyakorlása, midőn egy nemzet hangos szavakban adja tudtul a kormánynak, s Európának, hogy ez a háboru nem az ő háboruja, az ő érzelmei ezzel nem egyeznek meg: e népgyülés betiltása tehát egyenlő volna az absolutismussal.

Bármint erőlködik a kormánynak tömjént tartó sajtó: a nemzet igen tekintélyes része helyesli a népgyülés tartását, magáévá teszi annak határozatát, s követni fogja a példát a nemzet reputátiójának és az örök igazságnak nevében.

— A zsepcse-vranduki consul-gyilkolás állitólagos tetteseit, mint a „K-ny"-nek irják, a napokban vitték Szerajevóba. Neveik: Ahmed Aga, Mula Begovics (dervis), Laza Ibrics, Hassan Gracsarovics és Illuso Belagovics. Meglehetős nyomoruságos külsejü félmeztelen egyének. Erős kiserettel egymáshoz kötözve érkeztek oda. Hogy két polgári egyént legyilkoltak, azt elvállalják, de tagadják, mintha a két egyén a consul és kisérője lett volna.

A bosznai harcztérről.

Tuzla megszállásáról a „N. Fr. Presse" 22-éről keltezett következő távirati tudósitást közli:

Ma d. e. 11 órakor a III. és IV. hadtest előcsapatai egyidejüleg harcz nélkül Tuzla elé nyomultak. A fölkelőket jól elsánczolt állomásaik odahagyására első sorban hadtesteink ügyes manőverje birta, mely által fenyegetve látták visszavonulási vonalukat. Tegnap délben a III. hadtest zöme Pirkovaczhoz, a IV. hadtesté heves harcz után Ottanjhoz érkezett. A kémszemlék kideriték, hogy az ellenség nagy erővel tartja megszállva Tuzlát. Jóllehet Szapáry kiküldött őrjáratok által a IV. hadtest Tuzla elé érkezéséről értesittetett, tegnap még sem volt lehetséges a hadtesttel közvetlen összeköttetésbe lépni, mert a fölkelők Lipnik irányában a két hadtest közzé ékelték magukat s az őrjáratoknak lehetetlenné tették az átjövetelt. Mindazonáltal Pulszky Ágost tartalék-hadnagy ügyes őrjárati lovaglás utján a IV. hadtest előnyomulása s az ellenséges állás megszállása felől adatokat hozott. Mielőtt még Szapáry a Tuzla elleni közös akczióra vonatkozólag elhatározta volna magát, személyesen eszközölt kémszemle alapján indittatva érezte magát az ellen visszavonulását délre Kulinon át meggátolandó, erősebb kémszemlét foganatosittatni. Waldstätten dandára volt hivatva e feladatot ma reggel teljesiteni, midőn egy tuzlai küldöttség az elöörsöknek a f ö l k e l ő k v i s s z a v o n u l á s á t jelenté, mit is azok éjjel foganatositottak. Szapáry Bruckner tábornok elővéddandárát rendelte ki Tuzla megszállására. Pintér táborkari százados és gr. Eszterházy huszár kapitány, kiknek a parancsot megvinniök kelle, ezután a városba lovagoltak s délelőtt fél 10-kor elsőkül léptek be oda. 11 órakor a III. hadtest egy ezrede nyugat felől, s a IV. hadtest egy ezrede (a 32-ik Este tart.-ezrede) kelet felől nyomult a városba, az utóbbit megelőzvén Lobkovicz hg ezredes, Walter, a német lovagrend századosa, és Pulszky Ágost hadnagy, ki nehézkes és veszélyes éji lovaglás után a IV. hadtesttel az összeköttetést létesité. — A török rendes katonaság, mely a várost megszállva tartá, fegyverrel tisztelgett. — Szapáry egy órakor vonult be; a mohamedánok közönyösen szemlélték a történőket. 4 órakor délután mindkét hadtest előtt vonatott fel a monarchia lobogója az erőd falára. A fölkelők Zvornikba vonultak vissza. Éjfél óta esik.

— BUDAPESTI HIREK. Öngyilkossági kisérlet. Egy 20 éves leányczeléd gyufáról levakart villóval megakarta magát mérgezni, de a méreg nem hatván elég gyorsan, a szerencsétlen leány a második emeletről leugrani szándékozott, azonban ezen szándékában is megakadályoztatott, s a Rókusba szállitatott. **Nagy Imre**, a nemzeti szinház kiváló tagja szintén a mozgósitottak közé tartozik, s be kellett rukkolnia. **Makacs öngyilkos.** Tegnapelőtt estve 10 órakor egy csinosan öltözött ur, lehetett vagy 40 éves, a lánczhid közepén lerakta sétapálczáját, kék kendőjét, és átveté magát a hid korlátain. Az utolsó pillanatban K. L. hirlapiró, ki a szinházból hazatérőben volt, megragadta az öngyilkos lábait s izmos kézzel tartá őt a karfára támaszkodva a levegőben. Csakhamar egy szőke ur is segitségül jött, s ketten vonták nagyban erőlködve az öngyilkost fölfelé. Ez váltig szabadkozott, eresztenék el, ő halni akar; nem használt. Végre egy hatalmas lábmozdulattal K. L. urat mellbe, a szőke uracsot arczba rugta s aztán a Dunába esett, hol nyomtalanul eltünt.

Iparügy.

H.-Böszörmény, sept. 24.

Itt a vidéken is az ipartörvény módositása nevezetesen a kényszer társulat behozatala, az iparos tanoncz és szakoktatás felkarolása czélszerü elrendezése felett folynak ugyan egyesek között némi szóváltások, azonban mindenütt csak közönyösség az uralkodó hangulat. Hiával vannak az iparosok amaz energiának, mely a vidék iparosait egybehozva vélemény s akaratnyilvánitásban jelentkezzék.

E közönyösség okainak vizsgálásánál egyebeket mellőzve ha csak a mindennapi tapasztalaton épült azon okra gondolunk is, hogy a fenálló ipartörvények sok helyen végrehajtva nincsenek, már megtaláltuk az uralkodó közönyösség egyik s talán főokát.

Az iparosok egy nagy része az ipartársulaton kivül áll, a társulatba lépés alig kinálkozik valami realis előnnyel, — szemben a vele járó teherrel.

Az ipar megkezdésénél az önálló ipart üzni kivánó egyén kérvénye a hatóságnál referálás utján testületileg tárgyaltatván nem három nap hanem három év is kevés arra, hogy a poros acták nehéz pályáját megfuthassa és addig az önálló ipart üzni kivánó — ha bár mesterségét folytathatja is — de ipartársulatnak az alapszabályok értelmében tagjává nem lehet a heti és országos vásárok látogatását ipar igazolvány nélkül kényszerül megtennie. A czéh rendszer bilincseit felváltotta az avatatlanság s rendetlenség sokkal hatalmasabb nyügje.

Az ipar gyakorlásánál a helyett, hogy a hatóság hivatalból felügyeltetne az ipartörvény áthágóira s birságoltatná — az iparosokat egészen magára hagyta, — külön pénztára az iparczélokra szolgálandó birság pénzeknek még eddig nem volt, ezen czimen még nem büntettetett senki. A mit a volt czéhek hajdan birság czimen beszedve összegyüjtöttek és a mi az ipartársulatra háramolandó vagyon lett volna: a társulati vagyon tovább fejlesztése hiá-

nyában az is a hallgatás mély csendébe vonulva, daczára annak, hogy közérdeket bistositani van hivatva — levétetett a napirendről és a forgalomból.

Ha czáfolatul állittatnék észrevételeink ellenében az, hogy a törvény az iparügyekben való eljárást egészen a tanácsra ruházta, akkor ellenvetésül felhozhatnánk, hogy a jogi oldalát a törvénynek nem kivánjuk elvitatni, a több szem többet lát elve mellől azonban a rendőri tekinteteket épen nem engedhetjük a kérdőre alig vonható testületi rendszer előnyére sulyoztatni, annak megitélése, hogy valaki 24 éves legyen, és ha kiskoru szüle vagy gyámi beleegyezést birjon az ipar önálló gyakorlásához; hogy az ipartörvény áthágóira a meghozott törvény szabályai A-tól V-ig alkalmaztassanak, hitünk szerint nem kivánja annyi jogok megismerését, mintha gyár vagy üzletteleppek felállitása kérdése forogna fenn.

Egyébiránt legyen igy vagy ugy, de ha a már meghozott és czélszerünek bizonyult törvények végrehajtása s hajtatása nem lehetséges, ha tapogatódzunk, döczögünk, botorkálunk akkor a haladó korszellem és magas törvényhozás legjobb, üdvösebb intézkedései hatástalanok, kősziklára plántáltak maradnak, csak azon egyszerü alapon, mert a tanácsban, ha hivatal van is elég, de ember kevés s talán e tapasztalat az, a mi minket és más iparosokat közönyössé tesz.

Egy az iparosok közül.

— **Csodálatos óra** látható a párisi kiállitáson. Ez óra óránkint egy pisztolylövést tesz. A kiállitó e lövések czélja felől kérdeztetvén, phlegmatikusan felelé: valószinüleg, hogy az időt ölje.

A török kormány körjegyzéke.

Budapest, sept. 24.

A porta a hatalmakhoz intézett körjegyzékben tiltakozik az ellen, mintha a berlini szerződés elé gördülő akadályokért a török kormányt érhetné a felelősség. — A körjegyzék szövege igy szól:

„Ön ismeri a legközelebbi eseményeket, melyeknek szintere nem régiben a berlini szerződés következtében Bosznia és Herczegovina és Szerbiának nehány szomszédos vidéke voltak, és a melyek e szerződés bizonyos határozatainak kivitelét késleltették. — Néptörzsek, melyek többnyire sem rokonságban nincsenek, sem vallásra és származásra nézve nem birnak elegendő érintkezési ponttal azon államokkal, melyekkel egyesiteni akarjak, felkeltek ez annexió eszméje ellen és elhatározták, hogy erőszakkal a végletekig ellenállanak. — Egy ellenállhatatlan hatalom által elragadtatva, nem becsülték saját törvényes hatóságaikat, melyek képviselői első áldozataik voltak. Bosniában nem volt ideje a császári kormánynak, hogy e nép törzseket a szükségesség tudatára hozza és minden fáradozásai, hogy megakadályozza a véres összeütközéseket köztök és az osztrák-magyar csapatok közt, melyek hivatva vannak a tartományt occupálni, sikertelenek voltak. Azonban a fényes porta, ha e tekintetben némi kétségek támadnának, könnyen bebizonyithatja, hogy mindent megtett, a mit a körülmények megtennie engedtek, hogy e lázadásnak elejét vegye, és hogy legalább is sikerült neki meggátolni, hogy a mozgalom nagyobb számu területekre ne terjedjen.

Az Albániától északra fekvő tartományban, melynek egyik része Montenegróhoz csatolandó, époly önkéntes és nem kevésbbé jelentékeny mozgalom ragadta meg a lakosságot, mely abból a czélból egyesült, hogy az emlitett intézkedésnek ellenálljon, mely őket elválasztja honfiaitól és hitsorsosaiktól, kiket szerbekké és montenegróiakká akarnak tenni. Nehányan közülök, a szenvedélytől elvakitva, borzasztó bünténynyt követtek el, midőn megölték Mehemed Ali musirt, kit a fényes porta küldött, hogy a kedélyeket megnyugtassa, és hajlandókká tegye őket, hogy a berlini szerződés határozatainak alávessék magukat. A bünösök meg fogják kapni megérdemlett büntetésöket és a fényes porta e vidékeken tetekintélyét érvényre fogja emelni, hogy ama területek kicserélése rövid idő alatt lehetővé tétessék. Midőn önnek ez eseményeket elmondom, mindenek előtt sulyt fektetek annak konstatálására, hogy a császári kormány nemzetközi kötelezettségeinek egyikéhez sem lett hütelen, hogy szakadatlanul áradozott a berlini szerződés határozatainak keresztülvitelén, és hogy ha az eredmény nem felelt meg a várakozásoknak, ő semmi módon sem tehető ezért felelőssé. Az idő, mely egyedül lehetővé tette volna nekünk e veszélyeket elkerülni, hiányzott nekünk és igen igazságtalan dolog volna szemrehányást tenni nekünk a nehézségekért, melyek mutatkoztak, és magában a czélban gyökereznek, a melynek eléréséről van szó. — Mi őszinteségünk tudatával birunk, ha szükséges, a legmeggyőzőbb bizonyitékokat szolgáltathatunk erre, és reméljük, hogy a hatalmak nyilakozatainknak ép ugy, mint a tények bizonyitékának hitelt fognak adni. —

„Kérem önt, olvassa fel e körjegyzéket a külügyminiszter ur előtt.“

Savfet.

— **VIDÉKI HIREK. Szegeden** közelebb lóvonatu vasutat létesitenek. **Nagy életkor.** Pártosban egy Kovács Antal nevü ember halt meg a napokban 105 éves korában. **Pécsett** hangversenyt rendeznek a mozgósitottak családjai javára. **Egy pozsonyi lakos** egy méter mássza sulyu regényt ajándékozott a sebesültek számára. **H.-M.-Vásárhelyen** a mult héten három tüzeset fordult elő. **József főherczeg** jelenleg a nagyszárolyi honvédség fölött tart szemlét. **Verekedés.** Egy csallóközi helységben a bucsu alkalmával ott idősb cseh katonák s polgárok közt véres verekedés folyt, melynek egy polgár esett áldozatul.

UJDONSÁGOK.

* **Hajdu-vármegye** jövő október hó 8-án d. e. 9 órakor rendes közgyülést tart. A közgyülés tárgysorozatát lapunk legközelebbi számában közöljük.

* **Az árvaház számára** Nagy András ur küldött 300 drb. pereczet, N. N. 1 kilo szappant fogadják az árvák nevében köszönetemet. Kacskovicsné.

* **Bizalomteljes kérelem.** Egy sokaktól ösmert s tisztelve szeretett agg tanférfiu főtiszt. Dr. **Kardhordó Ambruzs** kegyes tanitó rendi áldozár ur, fogja ünnepelni a jövő hó folytán áldozársága 50-ik, tanárságának 52-ik évfordulóját. Ez alkalomból alig tudunk nyujtani egy kedvesebb emléket az agg áldozár-tanárnak, mintha volt tanitványai s tisztelői, kik nagyszámmal vannak városunkban s a vidéken, átengednek arczképeikből egyet az ünnepély napján — melyről különben értesitve lesz a t. közönség — átnyujtandó album számára. Bizalommmal kérem tehát fel e sorokban a jubilans volt tanitványait s egyuttal tisztelőit, hogy a mennyiben ez eszmét pártolják, ugy magok arczképeik egy példányát alulirotthoz október hó 6-ig beküldeni, mint másokat is ez eszme pártolásának megnyerni méltóztassanak. Debreczen, 1878. szeptember 25-dikén. — Chilkó László rk. káplán.

* **Főiskolai élet.** A tegnap tartott segélyegyleti alakuló-gyülésen, — mint már jeleztük — Oláh Károly 4 jh. 8 szavazattöbbséggel László Gyula ellenében elnökké választatott. Megválasztattak: jegyzőré: Tóth Emil Bakos Imre ellenében. Pénztárnokká: Gergelyfy János, Vecsey Imre ellenében. Ellenőrré: Sass Elemér, Csató Kálmán ellenében. A választmány következőleg alakult meg: negyedévről Csató Kálmán. Magyarósi Ferencz. Harmadévről: Kósa Zsidmond, Katz Sámuel, másodévről: Vecsey Imre, Megyery István, elsőévről: — Oláh Miklós, Fráter Barna. — Liszka Nándor felügyelő tanár ur forró kivánatát fejezte ki a segélyző egylet virágzásáért. — A derék tanár az ifjuság hangos éljenzései közt távozott elnöki székéről átengedve azt a derék elnöknek, Oláh Károlynak.

* **A járdák roszasága ellen** gyakran megujul a panasz; ujabban is panaszt vettünk, hogy a piacz utczán, a posta-épület melletti házak előtt a járdán gödröcskék támadtak, minek folytán az ott naponként sétáló nagyszámu közönség ki van téve a lábtörés veszélyének. E bajon mindenesetre segiteni kell.

* **Tépés.** A mai nap folyamában Rosenfeld Jakabné Kabáról, Liptai Sándorné, Alexi Ilka, Pálfi Dánielné, Haas Anna tépést, ruhát és sebkötöt voltak szivesek adományozni. Köszönjük; illető helyére juttattjuk.

* **Báthori Imre** ur felkért bennünket tudatni a t. közönséggel, hogy lapunk nyilttéri rovatában tegnap, ellene, Csáthy Károly ur által közétett nyilatkozatra e lapok jövő szombati számában fog érdemlegesen válaszolni és már kéznél levő okmányaival bebizonyitandja, hogy ezen közlemény nem egyéb alaptalan rágalomnál.

* **„A szerencse fia“** czimü lapunkban közlött s tegnap bevégződött éredekfeszitő regényt, szerzője Zombory Gedő külön kötetben is kiadni szándékozik. A kitünő mü Tiszai D. örököseinek nyomdájából csinos kiállitásban pár hét alatt kikerül. Addig is tehát, mig szerző a regényre az előfizetési felhivást kibocsátja, felhivjuk reá a t. közönség figyelmét.

* **A lapkihordó.** Minden városban, hol hirlapok jelennek meg, nagyon ismert személy a lapkihordó, legkülönösebben pedig vidéki városokban, hol az emberek szeretnek inkább tágabb körben mozogni, mindenkivel megismerkedni, — s nem oly zárkozottak, mint például a fővárosban. Debreczenben régi idő óta a hirlapok az esteli órákban jelennek meg, és akkor hordatnak szét. A hirlapolvasás, diczéretére közönségünknek évről évre fokozódik, ugy hogy este már alig várják a lapkihordót. Természetes tehát, hogy mindenütt a legszivesebben látott egyén a lapkihordó; hiszen ez hozza a „friss ujságot“ a napi eseményekről; a „szellemi mühely“ termékeit ő továbbitja, s a mit az ujdondásznak egész napon sikerült összekajtatni, azt egy csomóban a lapkihordónak hivatása elszállitani, oda hol azt oly nehezen várják. Ilyen ösmert egyéniséget temettek el tegnapelőtt városunkban, s épen tőlünk nem volna illő, hogy felőle pár szóban meg ne emlékezzünk. Az öreg **Fazekas Dániel** volt ez, alacsony összetöpörödött ember, — kinek hátát nem ugyan az általa hordott hirlapok sulya, — hanem a feje felett elhaladott mostoha évek hosszu sora hajlitotta meg. — Jól emlékezhetnek reá helybeli t. olvasóink; ő hordta ki éveken át a régi „Alföldi Hirlap“-ot, majd ennek megszüntével az „Alföldi Lapok“-at, az utóbbi időben pedig a „Polgártárs“-t és pedig oly hüséggel, hogy ha valaki reklamált, mely szerint nem kapta meg lapját, addig járt utána, mig ki nem sütötte, hogy ő elvitte a lapot, de a háznál veszett el. A „Polgártárs“-nak megszüntével astán az öreg Fazekas is beteg lett, majd ismét fellábbadozott, mig végre a mult hétfőn jobb létre szenderült. Fáradt tagjai immár a nyugalom csendes honában pihennek, a hol már többé nem háborgatja senki sem reklamátiókkal. Nyugodjanak porai békében.

---

x **A Telegdi-féle** fürdőintézetben gőzfürdőt pénteken september 17-ikén egész nap kaphatni. Délelőtt, mint rendesen a nők, délután a férfiak számára.

x **Értesités.** Sajó György köz- és váltóügyvéd irodáját folyó szeptember hó 16-án csapóutczai 333. sz. alatti lakásáról, Dobray István ur nagycsapóutcza 9-ik számu házába tette át.

x **Gussman Róbert** kisujutczai vendéglőjében holnap este halászlé lesz vacsorára; vacsora alatt egyik helybeli zenetársulat fog müködni.

A szerkesztő nyilt postája.

Tukacs Lajos urnak Kaplony. A lap innen pontosan expediáltatik és a hiba mindenesetre az oltani postakezelésnél lehet, jó lenne az illető levél sorost kérdőre vonni, vagy talán a helységháza körül széttnézni. **Miskolcz Fr. L.** Ugy látszik az árviz elapadásával a levelek forrása is kiapadt, sejt! nehéz dolog levelezőnek lenni. Tán kerülne ott a romok között még valami érdekes tárgy? **Kecskemét J. V. és általában vidéki levelezőinknek** — — Fiaim, csak énekeljetek! . . .

Felelős szerkesztő: **Péter Gábor.**

Az első debreczeni árverési intézetben

kedden október hó elsején a következő tárgyak lesznek elárverelendők: arany és ezüst órák, lánczok, gyürük, karpereczek medailok és függők, gyémánt és briliánt gyürük, függők és karpereczek, ezüst gyertyatartók, serlegek, burnótszelenczék és különféle étesközök, tajtpipák, látesövek, puskák, revolverek, férfi és női ruhák, bundák, fehér asztal és ágynemüek, ötsor szép keleti gyöngy, egy gyönyörü opál melltü, egy rokokó ezüst kárdöv, egy antik török pisztoly, egy „Hove“-féle varrógép stb.

Felkéretnek mindazok kik tárgyaikat eladás végett beadni szándékoznak, hogy azt mindig szerda estig tegyék mert akkor ezen tárgyak a reá következő csütörtökön megjelenendő hirdetésben megemlittetnek.

Az elárverelendő tárgyak jegyzéke az árverést megelőző hétfőn bárki által megtekinthető.

KRAICZ GYULA

előbb **Ormós Ferenc**

☛ norinbergi és diszmüáru fióküzlete ☚

Debreczenben, a főpiaczon, Scheer Bernát ur házában

a „BIKA“ szállodával szemben.

(**Főraktár Bécsben, Szent Istvántér 3-dik szám alatt.**)

Ajánlja dusan berendezett raktárát.

Vadászati és védő czikkek: Percusion, Lefaucheux, Lancaster és Flobert fegyverek, töltények, tölténytáskák és övek, revolverek, pisztolyok, hozzávaló töltények és táskák.

Lovaglásra: angol disznóbőr nyergek, kantárok, izzasztók, zabolák, kengyelvasak, sarkantyuk, lovagló vesszők, botok és ostorok, valódi angol nyeregszappan.

Utazáshoz: bőr, vászon és fa öndők, táskák, toiletthez berendezett cassettek és táskák, Plaid szijak, gummi köpenyegek.

Háztartáshoz: asztalkések, fa, csont, szaru, alpacca és alpacca ezüst nyéllel, britaniaércz, pakfong, alpacca és alpacca ezüst kanalak, eczet, olaj és vajtartók, czukorvágók és szelenczék, theafőzők, kannák, kávéfőző gépek, kávéőrlők, gyorsforralók, husvágó és kolbászcsináló gépek, fa, pléh, británia ércz- és alpacca-tálczák, asztali gyertyatartók, réz, vas, bronz, britania, ércz, pakfong, alpacca és alpacca ezüstből, R. Ditmár-féle asztali és függő petroleum lámpák, madárkaliczkák, virágasztalok, sodaviz-gépek.

Toilletthez; fésük, fog, köröm, haj és ruhakefék, szappanok, fogpép és porok, valódi kölniviz és illatszerek.

Báli legyezők, ékszerek, virágcsokor-tartók, legyező zsinórok.

Különbféle diszáruk vas, bronz, fa, porczellán, maché és bőrből.

Optikai czikkek: orrcsiptetők, szemüvegek, Lorgnettek, táv és szinházi látcsövek, barometrum, hévmérők, szesz, czukor, bor, sör, eczetmérők, vizmértékek.

Legujabb divatu férfi és gyermek kalapok keztyük esőernyők, sétabotok, tajték pipák, szivar szipkák, zsebkések, pénz és szivartárczák, dohányvágó gépek. — Gyermek játékok.

Szodaviz gépek 8½ forinttól 20 forintig.

Boszniába és Herczegovinàba

hivattak be a legjobb munkásaink, minek következtében kénytelenek vagyunk

☛ chinaezüst-gyárunkat ☚

félbenhagyni és a nagymenyiségben levő gyönyörü china-ezüst készleteinket minél hamarabb gyári áron alól eladni. Árjegyzékek kivánatra bérmentve küldetnek.

Lejebb szállitott árak:

	ezelőtt, most		ezelőtt, most
6 drb. kávéskanál	frt 3.50 frt 2.50	1 drb. vajtartó	frt 5.— frt 2.—
6 „ evőkanál	„ 7.50 „ 2.80	1 pár gyertyatartó	frt 8.— „ 3.—
6 „ disz-kés	„ 7.50 „ 2.80	6 drb késtartó	„ 5.— „ 2.70
6 „ disz-villa	„ 7.50 „ 2.80	1 „ czukorfőző	„ 2.50 „ 1.—
1 „ levesmerő	„ 5.— „ 2.30	6 „ dessert kés	„ 6.— „ 2.50
1 „ tejmerő	„ 3.50 „ 1.50	6 „ „ villa	„ 6.— „ 2.50
1 „ czukortartó	„ 14.— „ 8.—	1 „ sótartó	„ . . —.70

Legujabb gombkészitmény gépezettel 1 frt, 1 drb cigarett-dohánytartó 2 frt, továbbá gyönyörü tálczák, kávé- és thea-kannák, tábla-dissek, girandók, czukorhintők, tojástartók, fogpiszkáló tartók, eczet- és olajtartók és még sok egyéb csikk bámulatos olcsó árért.

Különösen megjegyzendő:

6 drb. evőkanál, 6 drb kés, 6 drb villa, 6 drb kávéskanál, mind a 24 drb elegáns tokban 24 frt helyett csak 10 frt.

Ugyanaz británia-ezüstből, mind a 24 db. finom tokban csak 7 frt.

Megrendelések utánvét mellett pontosan és lelkiismeretesen eszközöltetnek.

(331.) **E. PREIS, Wien, Rothenthurmstrasse. 29.**

Árverési hirdetès.

A debreczeni timár társulat tulajdonát képező 2 nyilas tanyával ellátott Ondódi első minőségü föld october hó 10 napján délelőtt 9 órakor a jelenlegi timár áruló helyiségben szabad kézből örök áran a legtöbbet igérőnek elfog adatni.

Az árverési feltételek megtekinthetők késes utcza 3525 szám alatt.

Jobbágy Gábor,
timár-társulat elnöknél

(347)

Huzás október elsején.

Igérvènyek.

Bécsi-sorsjegyekre 2½ forint és bélyeg | Hitel-sorsjegyekre 4½ forint és bélyeg

Kettő együtt csak 6½ és bélyeg ☚

Főnyeremény **400.000 frt.** Főnyeremény

Váltóirodája a „Merkur“ kiadóhivatalának.

Bécs Wollzeile 13. Bécs

Ch. Cohn.

335.

Haszonbéri hirdetés.

A debreczeni timár-társulat tulajdonát képező kisvárad-utczai 2003-ik sorszámu ujonnan vendéglőnek épült ház, mely áll 9 szesz csövekkel ellátott szobából, 1 kamarából, világos és setét pinczékből és jégveremből, folyó év november 1-ső napjától számitandó 3 vagy esetleg 6 évre haszonbérbe ki fog adatni.

Értekezhetni felőle késes-utcza 3525-dik szám alatt.

Jobbágy Gábor,
tim. tár. elnökkel.

(348.)

Vételjegyzel — Ajánljuk — vétve

Elsinger M. J. és fiai

Bécs, Neubau, Zollergasse 2

cs. kir. hadügyministerium, ő felsége haditengerésze és számos jótékony intézet szat. szállitói

cs. kir. szabadalmazott gyárának

legjobb és legajánlatraméltóbb

eső köpönyeit,

kocsitakaró ponyváit, ágybetéteit, sátorkelmeit.

☛ Rendkivüli kiárulás ☚

a Molnár és Társa csödtömeg

városház alatti helyiségèt

és

árumaradványát átvevém,

miután még az őszi idény előtt beakarom

SELYEM,- DIVAT- és KÉZMŰARU

üzletemet,

e hó folytán eszközlendő bevásárlásaim által rendezni:

az átvett árumaradványt

a becsárnál is tetemesen olcsóbban

kiárulom.

Miről van szerencsém a nagyérdemü közönséget ezennel értesiteni.

Tisztelettel,

(332.) **ZÁDOR LAJOS.**

Termönyzsák, bornyomózsák, gazdasági ponyva;

valamint ezekre alkalmas

☛ **VÁSZON ANYAG** ☚

nagy raktárunkat, a legelőnyösebb árak mellett, ajánljuk a n. érd. közönség szives figyelmébe.

Tisztelettel

Kunez József és Társa.

(339.)

CSÖD ALATTI KIÁRULÁS!

Vagyonbukott Molnár Lukáts csődtömegéhez tartozó bolti czikkek és árukészletekre a debreczeni tek. kir. törvényszék $^{12000}/_{1878}$. P. sz. a. kelt határozata nyomán a f. 1878. évi sept. 23-ik napjától kezdve vagyonbukottnak városház alatt levő bolthelyiségében igen jutányos árban kiárulás eszközöltetik; mihez a venni szándékozókat tisztelettel meghivom.

Márk Endre,
id. tömeggondnok.

(341.)

Kiadó tulajdonos: **Vértessi Lajos.**

Debrecen, 1878. nyomatott Tiszai Dániel örökösei könyvnyomdájában.